

Základní škola, Blučina, okres Brno-venkov, příspěvková organizace

Školní program proti šikanování

Šk. rok 2023/2024

Vypracoval:

Mgr. Soňa Fůkalová

Ředitel školy:

Mgr. Anna Bátorová

I. Co je a co není šikana

Šikana je každé chování, splňující tyto znaky:

- Je **cílené** vůči jedinci nebo skupině žáků (oběti)
- Jeho záměrem je oběti **ohrozit, ponížit či zastrašit**
- Je obvykle **opakované**, často **dlouhodobé**
- Existuje jedinec či skupina, jímž přináší **prospěch** nebo uspokojení (agresoři)
- Oběť se **neumí bránit** a dlouhodobě **trpí**

Šikanou tedy není:

- **Jednorázová** rvačka
- Vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či pobavit se na jeho úkor

Základní formy:

- **Fyzická šikana (přímá)** – bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí, sexuální násilí
- **Psychická šikana (nepřímá)** – nadávky, pomluvy, vyhrožování, zesměšňování
- **Kiberšikana tj. elektronická šikana** – prezentace ponižujících videí na portálech jako je youtube.com, spoluzaci.cz nebo facebook.com; prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhružných koláží s tváří žáka nebo učitele, výhružných SMS nebo emailů. Je často doplňkem přímé a nepřímé šikany.

Naše cíle jsou:

1. snažit se vytvořit prostředí omezující vznik šikany (prevence)
2. být ve střehu a odhalit počínající šikanu dříve, než se plně rozvine
3. vhodnými prostředky zamezit jejímu dalšímu trvání - každý případ vyžaduje specifické řešení!

II. **Prevence šikany**

- Podporovat rozvíjení **pozitivních vztahů** mezi žáky.
- Vést žáky k **sebedůvěře**, přiměřenému **sebevědomí** a **odpovědnosti** za své jednání.
- Jednat s dětmi jako s partnery, bez výjimky respektovat jejich práva, zároveň vést k plnění povinností.
- Co nejvíce omezit nudu při výuce - šikana, často vzniká jako zdroj zábavy pro agresory.
- Udržovat ovzduší důvěry mezi žáky a pedagogy.
- V kritických situacích dát jasně najevo, že toto chování je špatné a nelze je tolerovat.
- Nebýt lhostejný k projevům agresivity, a to i v případě, že nejsem pověřen dozorem.
- Informovat žáky, ale i rodiče, na koho se obrátit při problémech – třídní učitel, školní schránka důvěry, výchovný poradce, vedení školy, metodik prevence, linka důvěry...
- Snažit se mít přehled o vzájemných vztazích ve třídě i mimo ní. Třídní učitel by měl znát záliby svých žáků, zajímat se o to, jak tráví volný čas, a umět si umět si s nimi o tom popovídat, mají-li zájem.
- Součástí školního řádu jsou pravidla pro používání informačních a komunikačních technologií, internetu a mobilních telefonů během vyučování, o přestávkách, v prostoru školy.

III. **Postup třídního učitele (vyšetřující osoby), má-li podezření na šikanu**

1. **Konfrontovat** svá pozorování s **dalšími kolegy**, eventuálně nezapomenout na předchozího třídního učitele
2. Co nejdříve **oznámit** své podezření vedení školy, výchovnému poradci, konzultovat další postup. Dohodnout se zda další vyšetřování povede třídní učitel nebo jiná osoba (člověk znalý problematiky). Případně přizvat psychologa.

3. **Mezi čtyřma očima** a bez zbytečné paniky **vyslechnout více nezaujatých svědků** - spolužáků. Důležité věci si **zapisovat**, porovnávat, věnovat pozornost nesrovnalostem v časech a místech.
4. **Spojit se s rodiči** případné oběti, konzultovat výskyt nepřímých znaků šikany. Poprosit je o spolupráci.
5. Teprve nyní **vyslechnou oběť** - citlivě, zcela diskrétně, zaručit bezpečí a důvěrnosti informací. **Vše zapisovat** nebo nahrávat. Tento pohovor musí provádět osoba, které oběť důvěřuje.
6. **Vyslechnout agresory** - překvapivě, mezi čtyřma očima, znemožnit domluvu výpovědí. Je-li pachatelů víc, soustředit se na rozpory ve výpovědích. Vytipovat nejslabší článek, dovést, k přiznání či k vzájemnému obviňování.
7. Požádat vedení školy o **svolání výchovné komise** (vedení školy, výchovný poradce, třídní, případně další učitelé. Psycholog z PPP). Ta na základě shromážděných informací posoudí, zda se jedná o šikanu a jaký je její stopen závažnosti, navrhne další postup vůči obětem, agresorům i třídě jako celku. Potrestání agresorů je individuální a závisí na věku, intenzitě šikany a na tom, zda se jednalo o první případ, nebo recidivu.
8. individuálně **pozvat k jednání rodiče agresorů**, seznámit se situací, sdělit jim na navrhovaná opatření (zdůraznit možnost nápravy) a požádat je o spolupráci. Pokud odmítají, zvážit oznámení na OPD a Policii ČR. V otázce trestů nepřistupovat na kompromisy.
9. Pozvat rodiče obětí, seznámit se situací, domluvit se na opatřeních.